

KONINKLIJK

LGOG

samen de geschiedenis van LIMBURG ONTDEKKEN

Kring Parkstad Limburg

Drs. J.J.G. Martens

Secretaris

T. +31- 6-51910906

E. j.martens@historischgoud.nl

UITNODIGING

Excursie: "steenkolenmijnbouw en grootse plannen die niet doorgingen" naar Herkenbosch, Roermond en Hückelhoven (D)

Wanneer: zaterdag 26 oktober 2019

Locatie: Opstapplaats Heerlen: Heerlerbaan (Hoek Dr. Meulemanstraat)

Opstapplaats Geleen: parkeerplaats bij het Graaf Huyn sportcomplex en van de voetbalclub FC Geleen Zuid: Jos Klijnenlaan 685, 6164 AP Geleen

Aan de leden van de kringen De Westelijke Mijnstreek, Parkstad Limburg en overige belangstellenden

Graag nodigen wij U uit voor de excursie op zaterdag 26 oktober "Steenkolenmijnbouw en grootse plannen die niet doorgingen" naar Herkenbosch, Roermond en Hückelhoven (D), met opstapplaatsen in Heerlen en Geleen.

De Staatsmijn Beatrix, symbool van energietransitie
Misschien bij velen niet bekend, maar naast de vier Zuid-Limburgse Staatsmijnen had het staatsbedrijf ook plannen om ter hoogte van Roermond een mijn bij Vlodrop-Herkenbosch te stichten, die de naam Staatsmijn Beatrix zou krijgen. Drs. Luc Wolters liet in 2018 een bronnenstudie verschijnen over deze mijn die uiteindelijk toch niet doorging. Deze studie legt de voorgeschiedenis van de Beatrix bloot. Er wordt ingegaan op het in kaart brengen van de voorhanden kolen (circa 1900) en het Zuid-Limburgse kolenbekken dat al vroeg door particulieren en later ook door de Staatsmijnen ontgonnen werd. De groepen die de kolen bij Roermond al in de jaren twintig wilden ontginnen, de eerste mijnhype en het sneuvelen van alle vooroorlogse plannen komen eveneens ter sprake. Omstreeks 1940 leken alle partijen overstag, maar brak de oorlog uit. In 1949 kreeg het kolenveld een plek in de

Industrialisatienota van minister Van den Brink. Hij wist de Staatsmijnen over te halen om een nieuwe mijnzetel te starten. Na nader onderzoek besloot de Ministerraad in 1952 tot de realisatie van deze mijn, die Staatsmijn Beatrix zou gaan heten.

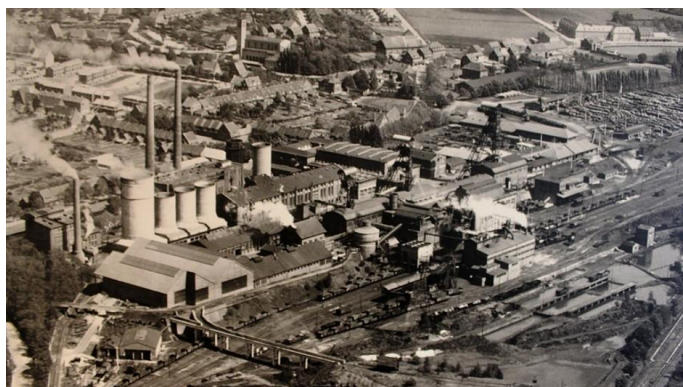

De aanleg van de Beatrix behelsde vele beloften. Deze zou bij Herkenbosch in natuurgebied de Meinweg komen te liggen. Het moest de grootste mijn van Nederland en de modernste van Europa worden, die aan tenminste 3.500 werknemers werk zou gaan bieden. Om dit mogelijk te maken in deze tamelijke uithoek van het land, waren nieuwe infrastructuur, veel nieuwe huizen en sociale voorzieningen nodig. De streekontwikkeling werd tot in de ministerraad bediscussieerd. De schachten werden volgens de nieuwste methodes geboord en van flexibele maar stabiele wandbekleding voorzien. Een technisch hoogstandje. Maar hier was wel een decennium werk voor nodig. In die tijd kantelde de volledige energievoorziening. Daarbij was het sneuvelen van het plan voor de Beatrix de eerste voorbode van de grote Nederlandse energietransitie (1959-1965 e.v. tot 1974). Na het schrappen van de

mijnplannen in 1962 waren er protesten, werd de streekontwikkeling voltooid en krabbelde de Roerstreek veelal op eigen kracht weer op. Overigens is het onderwerp zeer actueel, daar een ingrijpende energietransitie zoals die zich destijds voltrok, ook vandaag de dag speelt met het stoppen met aardgas.

Hückelhoven

De Sophia-Jacobamijn in Hückelhoven was onderdeel van het Akens steenkoolbekken en produceerde van 1914 tot de sluiting in 1997 antraciet. Sinds 1960 stond de mijn bekend als de modernste steenkoolmijn van Europa. De Dürense mijnbouwondernemer Friedrich

Honigmann liet hier al in 1885 proefboringen beginnen en trof antraciet op een winbare diepte aan. Economisch werd mijnbouw pas mogelijk toen in 1908 een spoorlijn tussen Baal en Roermond werd gepland die ook langs Hückelhoven zou lopen. Tegelijk met de opening van de spoorlijn in 1911 werd met de aanleg van twee schachten begonnen, die respectievelijk in 1914 en 1919 voltooid werden. Vanaf 1914 werd – eerst nog met slechts 8 mijnwerkers –

de eerste antraciet gedolven. Honigmann maakte dit niet meer mee, omdat hij in 1913 overleed. Zijn zoon Eduard nam het korte tijd over, maar sneuvelde al in 1915 tijdens de Eerste Wereldoorlog. Tussen 1916 en 1920 verwierf Frits Fentener van Vlissingen van de Steenkoolhandelsvereniging (SHV) alle aandelen van de erven Honigmann. Fentener van Vlissingen bracht de aandelen onder in NEMOS (Nederlandsche Maatschappij tot Ontginning

van de Steenkolenvelden). De mijn "Gewerkschaft Hückelhoven" werd in 1917 omgedoopt tot "Sophia-Jacoba", naar de voornamen van Sophia Schout Velthuijs en Jacoba Philippina van Dam, de echtgenoten van respectievelijk Frits Fentener van Vlissingen en de mijn directeur Isaäk Pieter de Vooy. Het personeelsbestand groeide snel tot 4500 mensen midden jaren dertig.

Sinds de mijnsluiting houden ex-kompels de herinnering aan de mijnbouwgeschiedenis van de regio levend. Ze hebben de Förderverein Schacht 3 opgericht, die op het voormalig mijnterrein een mijnmuseum heeft ingericht, waar naast tentoonstellingen, rondleidingen en filmvoorstellingen ook vlooiemarkten worden georganiseerd.

Dagindeling

Luc Wolters zal tijdens deze excursie onze reisleader zijn.

08.00 Vertrek vanaf de kerk aan de Heerlerbaan (Hoek Dr. Meulemanstraat) in Heerlen

08.30 Vertrek in Geleen: parkeerplaats bij het Graaf Huyn sportcomplex en van de voetbalclub FC Geleen Zuid: Jos Klijnenlaan 685, 6164 AP Geleen

Tijdens een busrit langs verschillende locaties in Herkenbosch en Roermond zal Luc Wolters uitleg geven bij het verhaal van de Beatrixmijn en de infrastructurele en bouwkundige aspecten daarbij.

Omstreeks het middaguur pauzeren wij bij het mijnbouw- en mineralenmuseum te Hückelhoven, waar ons een eenvoudige lunch wacht.

Wij worden in twee groepen rondgeleid door respectievelijk het mijnbouw- en mineralenmuseum.

Na de rondleidingen wacht ons nog "Kaffee und Kuchen".

17.00 uur Terug in Geleen

17.30 uur Terug in Heerlen

Door omstandigheden kan van deze tijden afgeweken worden.

Kosten en aanmelding

De kosten voor deze excursie bedragen €44,- voor leden en €49,- voor niet-leden. In de prijs zijn inbegrepen: kosten bus, fooi chauffeur, alle rondleidingen, lunch en koffie met gebak.

De aanmelding geschiedt door het verschuldigde bedrag over te maken op bankrekening (IBAN) NL84INGB0005378710 t.n.v. LGOG kring Parkstad onder vermelding van "Excursie Beatrixmijn" en de gewenste opstapplaats. **Het is eveneens van belang uw 06 nummer te vermelden om bereikbaar te zijn op de excursiedag.**

Aanmelding uiterlijk 10 oktober!

Mocht uw inschrijving binnenkomen wanneer de bus is volgeboekt, dan ontvangt u daarvan tijdig bericht en wordt uw geld teruggestort. Bij afmelding waarvoor geen vervanging gevonden wordt, kan helaas geen terugbetaling plaatsvinden. Afmelding dient te geschieden bij onze penningmeester mevr. M.J.H. van der Weerden mjlvanderweerden@cs.com of 045-5325094.

Namens de beide besturen, met vriendelijke groet,

Robert Pernot

Martin van der Weerden